

Quicksan Wet natuurbescherming

Rood voor Rood Tijhuiserve, Hulsen

Projectnummer: 8297.1
Datum: 14-3-2023
Projectleider: M. Elshof
Opgesteld: C. Oldenburger
Gecontroleerd: N. Otten

Opdrachtgever is voornemens om aan de Tijhuisweg in Hulsen woningbouw te ontwikkelen en de omgeving hiervan landschappelijk in te passen in het kader van de rood voor rood regeling. Voor de realisatie van deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de Wet natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan Wet natuurbescherming. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Huidige situatie en ontwikkeling

Het plangebied bevindt zich in een kleinschalig agrarisch gebied ten noorden van de Sallandse Heuvelrug. Ten oosten van dit gebied bevindt zich het Natura 2000 gebied Wierdense veld. Het plangebied is gelegen tussen Hellendoorn en Hulsen (gemeente Hellendoorn). Het plangebied grenst hierbij aan de oostkant aan de bebouwde kom van Hulsen en aan de westkant aan een maïsakker en de Midden-Regge (afbeelding 1, afbeelding 2). Het plangebied bestaat uit een paardenwei van zo'n 2400 m² met een kleine schuur (afbeelding 3). Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich laanbeplanting bestaande uit zomereiken en zwarte elzen met een ondergroei van gewone vlier en eenstijlige meidoorn (afbeelding 4).

De initiatiefnemer is voornemens de schuur binnen het plangebied te verwijderen. Hiervoor in de plaats zal één woning met schuur worden gerealiseerd en het plangebied landschappelijk worden ingepast. Deze landschappelijke inpassing bestaat uit de volgende elementen (afbeelding 5):

- Mantel/zoom vegetatie.
- Kruidenrijk grasland.
- Gemengde haag.
- Boomgroep.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied in rood weergegeven (ESRI, 2022).

Afbeelding 2: Plangebied Tijhuiserve te Hulsen (ESRI, 2022).

Afbeelding 3: Impressiefoto plangebied. Foto is genomen op 2 maart 2022.

Afbeelding 4: Impressie van de weg te halen schuur.

Afbeelding 5: Beplantingsplan met aan te planten elementen.

Methode

Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie. De landelijke verspreidingsinformatie uit de NDFF is geraadpleegd om na te gaan voor welke soorten het plangebied een functie heeft. Eveneens is gebruik gemaakt van gegevens uit atlanten om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen.

Veldbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de situatie beoordeeld op de geschiktheid voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is op 2-3-2022 uitgevoerd door N. Otten en C. Oldenburger, ecologisch adviseurs bij Eelerwoude. De weersomstandigheden waren gunstig: 10°C, zonnig weer en een windkracht van 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 1,7 kilometer afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Wierdense Veld en op 3,2 kilometer ligt de Sallandse Heuvelrug. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Gezien de relatief beperkte aard van de geplande werkzaamheden en de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden kan redelijkerwijs worden aangenomen dat van een significante stikstofdepositie in de aanlegfase en in de gebruiksfase geen sprake is. De woning zal conform wetgeving gasloos worden gebouwd en derhalve geen extra stikstofdepositie met zich meebrengen. Wel komen er extra rijbewegingen naar de locatie. Redelijkerwijs leidt dit niet tot een significante stikstofdepositie. Dit geldt ook voor de bouwfase.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Gevolgen plangebied

Binnen het plangebied worden geen bomen gekapt. Hierom wordt een nadere toetsing in het kader van houtopstanden niet noodzakelijk geacht.

Nederlands Natuurnetwerk (NNN)

Het plangebied maakt geen deel uit van het Nederlands Natuurnetwerk (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur), dat zich op enkele tientallen meters van het gebied bevindt (provincie Overijssel, 2022). In de provincie Overijssel is er geen sprake van een externe werking. Een nadere toetsing is hierom niet aan de orde.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming onderdeel soorten gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet verbiedt onder meer om beschermde soorten (opzettelijk) te verstoren, doden, vervoeren, bezitten en handelen. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

De beschermde soorten zijn verdeeld in drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
Alle vogels en vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
- Beschermingsregime "andere soorten"

Planten

Er zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied diverse algemene soorten planten waargenomen als vogelmuur, kluwenhoornbloem en kleine veldkers. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten hier ook niet verwacht. De meeste beschermde plantensoorten zijn zeer zeldzaam en komen voor in zeer specifieke biotopen als oude muren, kalkgraslanden en hoogveengebieden.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor beschermde flora is niet aan de orde.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Op of in de omgeving van het plangebied zijn geen vleermuizen waargenomen (NDFF, 2022). Echter is het waarschijnlijk dat soorten als de rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger of de gewone grootoorvleermuis zich wel in of nabij het gebied bevinden.

Het schuurtje binnen het plangebied is ongeschikt voor vleermuizen doordat de huidige bouwkundige eigenschappen geen weggroipmogelijkheden biedt. Daarnaast is de temperatuur in het gebouw niet stabiel genoeg voor vleermuizen door gebrek aan isolatie en ruiten.

De eikenlaan grenzend aan het plangebied biedt wel mogelijkheden voor vleermuizen, hier kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten. Echter heeft de realisatie van het project zoals omschreven hier waarschijnlijk geen negatieve invloed op doordat de omliggende beplanting behouden blijft en zelfs zal worden versterkt.

Vliegroute en foerageergebied

Het plangebied wordt waarschijnlijk door meerdere vleermuissoorten gebruikt als foerageergebied en/of vliegroute. Doordat bestaande lijnstructuren behouden blijven en er geen bomen worden gekapt ten behoeve van het plan, blijven eventuele vliegroutes en foerageergebied behouden. Mogelijk wordt op kleine schaal verlichting toegepast rondom de woning. Deze verlichting zorgt er niet voor dat de functionaliteit van het gebied in het geding komt. De landschappelijke inpassing heeft naar verwachting een zeer positief effect op

onder andere vleermuizen. Het wordt wel geadviseerd om rekening te houden met de wijze waarop verlichting wordt geplaatst om verstoring te voorkomen of tot een minimum te beperken:

- Gebruik geen uitstralende armaturen (zie kader - Verlichting).
- Voorkom verlichting van boomkronen of bomen rond het plangebied. Zo worden potentiële verblijven niet verlicht.

Conclusie: neem bij het plaatsen van verlichting de maatregelen in acht om verstoring op vleermuizen te voorkomen. Indien dit wordt gedaan is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

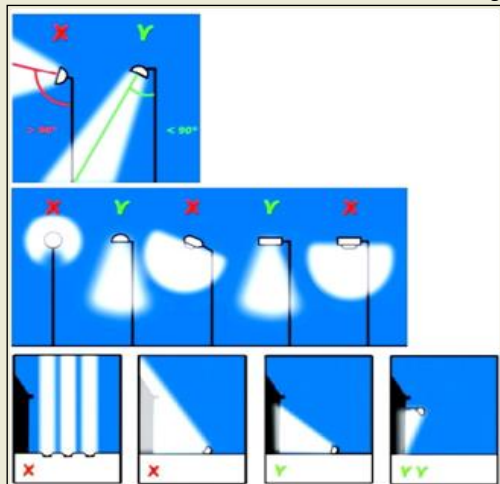
Kader – Verlichting

Een aantal nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving te voorkomen. Neem daarbij de volgende maatregelen:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere verschillende algemene soorten als ree, vos, haas en diverse algemene muizen en spitsmuizen binnen het plangebied aanwezig of te verwachten. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leef- en foerageergebied. Daarnaast kan het gebied gebruikt worden als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, zoals eekhoorn, steenmarter, kleine marterachtigen (bunzing, wezel, hermelijn) en egel, worden in het plangebied verwacht omdat deze in de omgeving voorkomen (NDFF, 2022). Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet gevonden en worden niet verwacht. Eekhoorn maakt gebruik van nesten hoog in de bomen welke niet zijn vastgesteld. Steenmarters maken gebruik van schuren, stenenstapels en andere toegankelijke holtes, echter zijn in de schuur in het plangebied geen sporen van de steenmarter vastgesteld. Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen hierom binnen het plangebied worden uitgesloten. Mogelijke verblijfplaatsen van egels en kleine marterachtigen zijn niet aanwezig vanwege het ontbreken van bodembedekkend struweel, takkenhopen en andere wegkruipplekken.

Mogelijk dat voor enkele soorten het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene omgeving. Hiernaast betreft het plangebied grotendeels monotoon gebied als maïsakker en grasland.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld. De geplande mantel- en zoomvegetatie zal naar alle waarschijnlijkheid een positief effect hebben op de meeste soorten zoogdieren.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor de eekhoorn, steenmarter, egel en kleine marterachtigen zoals bunzing, hermelijn en wezel geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de werkzaamheden niet aangetroffen en worden niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten. De eikenlaan blijft behouden, en er wordt een mantel- en zoomvegetatie en kruidenrijk grasland ontwikkeld, wat op deze soorten een positief effect kan hebben. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor de grondgebonden zoogdieren niet aan de orde.

Broedvogels

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht. Ook in de schuur en de coniferen (net buiten het plangebied) zijn geen sporen (braakballen, oude nesten, horsten, roestplekken) gevonden. Mogelijk dat enkele soorten jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, kerkuil, ransuil, steenuil en sperwer.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als spreeuw, boomklever, boomkruiper, specht, etc.

Broedvogels (algemeen)

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Binnen het plangebied worden de volgende vogels verwacht: merel, houtduif zanglijster, diverse zwaluwen, buizerds, koolmezen en pimpelmezen.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Mogelijk zijn diverse nesten van broedvogels aanwezig rondom het plangebied. Werkzaamheden binnen het plangebied zijn mogelijk zolang deze nesten in de randzone niet worden geschaad gedurende de werkzaamheden.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor vogels niet aan de orde. Bij de werkzaamheden dient door de uitvoerder rekening te worden gehouden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels, met name in de omliggende beplanting.

Reptielen

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2022).

Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aan de orde. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet noodzakelijk.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

Amfibieën

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Er wordt verwacht dat het plangebied niet wordt gebruikt door amfibieën, doordat het plangebied grotendeels uit een kort grasland en maïsakker bestaat. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot verlies van leefgebied van amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of poelkikker, worden niet verwacht in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFF, 2022).

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

Vissen

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

Ongewervelden

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied (NDFF, 2022).

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk

Conclusie

Indien rekening wordt gehouden met eventuele broedende vogels worden met de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op beschermde soorten.

Vleermuizen

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk. Er wordt geadviseerd om bij het plaatsen van verlichting maatregelen in acht te nemen om verstoring van vleermuizen te voorkomen.

Broedvogels (algemeen)

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Mogelijk zijn diverse nesten van broedvogels aanwezig rondom het plangebied. Werkzaamheden binnen het plangebied zijn mogelijk zolang deze niet worden geschaad gedurende de werkzaamheden.

Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Literatuur

- AERIUS. (2022). *AERIUS-Calculator*. Opgehaald van aerius.nl: www.aerius.nl
- ESRI. (2022). ESRI Nederland. Opgehaald van esri.nl.
- NDFF. (2022). *uitvoerportaal*. Opgehaald van ndff-ecogrid.nl: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>
- Provincie Overijssel. (2022). *Natuurnetwerk Nederland*. Opgehaald van geodataoverijssel.nl: https://services.geodataoverijssel.nl/viewer/layer/B46_natuur_en_landschap/B46_Natuurnetwerk_Nederland